

Tiedot koskevat kuutta pääpuutavaralajia: mänty-, kuusi- ja koivutukki sekä mänty-, kuusi- ja koivukuitupuu. Kokonaismääriin (pysty- ja hankintakaupat yht.) on vuodesta 1999 alkaen sisällytynyt myös erikoispuutavaralajit. Niiden hintoja ei tilastoida vähäisten alueellisten ostomäärien takia.

Metla jalostaa puukaupan perusaineistoja tuottamalla kuukausittain reaaliset kantohintaindeksit suur-alueittain. Samoin Metla seuraa puun hintoja ja markkinoilla vaihdettuja määriä muissakin Itämeren alueen maissa (*Roundwood Prices in the Baltic Sea Region*).

23. Julkaisukanavat

Metsätilaston verkkopalvelut otettiin käyttöön 1990-luvun puolivälistä, ja niitä on asteittain laajennettu. Puukauppatilastot julkaistaan yhdessä muiden metsätilastojen kanssa Metinfo-portaalissa (www.metla.fi/metinfo/). Metsätilaston vastuulla on seuraavat verkkopalvelut:

Metinfo Tilastopalvelu www.metla.fi/metinfo/tilasto/

Maksullinen, metsäsektorin ammattilaisille tarkoitettu portaali, joka sisältää kaikki keskeiset metsätilastot tietokantoina, mm. puukauppa (hinnat ja ostomäärät), markkinahakkuut, metsäteollisuustuotteiden ja raakapuun ulkomaankauppa, Itämeren alueen puukauppa, yksityismetsätalouden kannattavuus, puun käyttö teollisuudessa ja energiantuotannossa.

Metinfo Metsänomistajapalvelu www.metla.fi/metinfo/mo/

Ilmainen palvelu metsänomistajille. Sisältää tuoreimmat kuukausittaiset kanto- ja hankintahinnat sekä metsäkiinteistöjen kauppahinnat.

Puukauppainformaation saatavuutta ja läpinäkyvyyttä arvioitaessa on syytä huomata, että suuri osa tiedoista on saatavissa maksutta Metlasta. Pitkät ja yksityiskohtaiset aikasarjat puukaupasta löytyvät Tilastopalvelun maksullisista tietokannoista. Palvelu sisältää kuukausidataa lokakuusta 1987 alkaen. Viikoittaiset puukauppatiedot julkaistaan ainoastaan Tilastopalvelussa. Puun viikoittaisen hintatilaston julkaisu aloitettiin huhtikuussa 1995 ja viikoittaisen ostomäärätilaston laadinta toukokuussa 1999.

Metinfo Tilastopalvelulla on runsaat 100 käyttäjäorganisaatiota ja niissä arviolta 600 yksittäistä käyttäjää. Puukauppatiedot ovat palvelun ylivoimaisesti suosituin osio. Seuraavaksi eniten vuonna 2009 käytettiin hakkuutietoja (noin viidesosa puukaupan tietohauista), seuraavina järjestyksessä tulivat puunkäyttö- ja ulkomaankauppatilastot. Metsänomistajapalvelusta tehdään vuositasolla noin 70 000 tietohakua. Näistä noin 40 000 kohdistuu puun hintatietoihin ja lopuista valtaosa metsäkiinteistöjen kauppahintoihin.

Vuonna 2009 puukaupan kuukausitilastoinnissa tilastoviive oli 11 päivää, viikkotiedot olivat puolestaan Tilastopalvelussa yleensä jo seuraavan viikon maanantaina. Vuositilastot julkaistaan seuraavan vuoden huhtikuussa. Mainittakoon, että valtion tilastotoimissa kuukausitilastot tuotetaan keskimäärin 5 viikossa. Puukaupan seuranta on siten jo nykymuodossaan erittäin ajantasaista.

3. Kohti kattavampaa ja yksityiskohtaisempaa tilastointia: Metlan puukauppatilaston kehittämisehdotukset

Markkinainformaation lisääminen Metinfo-portaalin kautta on käyttökelpoinen ja kustannustehokas keino parantaa puumarkkinoiden toimivuutta, kilpailullisuutta ja läpinäkyvyyttä. Tilastoinnin parantaminen yksin ei kuitenkaan riitä, vaan tilastointi tarvitsee tuekseen muita instrumentteja, joilla hinta-odotusten vaikutusta kaupankäyntiin ja puumarkkinoiden voimakkaita suhdannevaihteluita voidaan vähentää.

Yleisesti voi todeta, että tiedonkeruiden laajentaminen ja tilastoluokitusten lisääminen saattavat, ainakin alkuvaiheissa, aiheuttaa ongelmia tilastoinnin ajantasaisuuden kannalta, mitä puumarkkinoiden toimijat ovat pitäneet ehkä keskeisimpänä tavoitteena. Suomen puukauppatilastojen kattavuus ja ajantasaisuus ovat kansainvälisesti tarkastellen jo tällä hetkellä erittäin korkealla tasolla.

31. Hakkuutavoittainen puumäärä- ja hintatilasto (esim. ensiharvennus, muu harvennus ja päätehakkuu)

Nykyisessä Metlan tilastossa tällaisia erittelyjä ei ole, ei myöskään tietoja keskimääräisestä leimikko-koosta. Leimikon hinnoitteluun vaikuttaa myös sen korjuukelpoisuus kesällä ja kelirikkoaikana. Tätäkään tietoa ei tilastoida.

Metlan puukauppatilastoinnista käydyissä sidosryhmäneuvotteluissa on varsin yksituumaisesti todettu, että puumäärien ja hintojen erittely hakkuutavoittain parantaisi merkittävästi puumarkkinoiden läpinäkyvyyttä. Metsäyhtiöllä on ilmeisesti jo nyt valmiudet hakkuutavoittaisten tietojen toimittamiseen.

Hakkuutavoittaisen tilastoinnin käyttöönotto kytkeytyy tilaston muihin kehittämissuunnitelmiin. Kun tuotetaan erillistietoja harvennuksista ja päätehakkuista, tämä aiheuttaa ongelmia mm. aluejaon tarkentamiselle (ks. kohta 32). Hakkuutavoittaisia tietoja ei voi esittää kovin yksityiskohtaisella aluejaolla. Nykyisessä puukauppatilastossa on rajoituksia, joilla varmistetaan, että alueellinen hintainformaatio on riittävän edustavaa. Jos alueen jonkin puutavaralajin kauppamäärä on pystykaupoilla pienempi kuin 1000 m³ tai hankintakaupoilla pienempi kuin 500 m³, puutavaralajin keskihintaa ei ole voitu julkaista.

Metlan ehdotus: Siirrytään kuukausittaisessa ja vuosittaisessa puukaupan tilastoinnissa hakkuutavoittain eriteltuihin määrä- ja hintatietoihin. Alueittaisiin puukauppamääriin liittyvät rajoitukset ehdotetaan poistettaviksi. Metlan tehtävänä on varmistaa, että yksittäisten puunostajien tietosuoja ei vaarannu, kun tilaston luokituksia tarkennetaan.

32. Puun hintatilastoinnin aluejaot

Puun hintojen kuukausittaisessa tilastoinnissa siirryttiin 1.7.2006 alkaen kilpailupoliittisista syistä kuuteen hinta-alueeseen entisen metsäkeskusjaon sijasta. Myös viikkohinnat julkaistaan suuralueittain. Kalenterivuositain tiedot ilmestyvät edelleen metsäkeskusten aluejaolla (13). Metsäkeskuskohtaiset tiedot julkaistaan noin 3,5 kuukauden viiveellä.

Jos kilpailupoliittisista syistä on mahdotonta palata entisiin metsäkeskusalueisiin, tulisi kuitenkin harkita nykyisen hintatilastoinnin aluejaon tarkentamista. Tämä olisi mahdollista, jos alueellisten tiedon toimittajien lukumäärä lisääntyy Suomen Sahojen jäsenyritysten tullessa tilastoinnin piiriin (ks. kohta

33). Metlan hintatilastoinnin saama kritiikki on kohdistunut lähinnä Pohjanmaan hinta-alueeseen, joka nykyisellään ulottuu Vaasan eteläpuolelta Koillismaalle saakka.

Metlan ehdotus: Siirrytään puun viikoittaisessa ja kuukausittaisessa tilastoinnissa seitsemään hinta-alueeseen. Nykyinen Pohjanmaan alue jaetaan kahtia metsäkeskusrajojen mukaan siten, että Rannikko/Pohjanmaan (1b) ja Etelä-Pohjanmaan (7) metsäkeskukset muodostavat oman hinta-alueensa, toiseen alueeseen kuuluvat Kainuun (11) ja Pohjois-Pohjanmaan (12) metsäkeskukset, ks. kartta sivulla 6.

Metsäkeskuskohtaiset hinnat julkaistaan tilastovuotta seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

33. Puukauppatilaston kattavuuden parantaminen

Nykyinen tilasto käsittää tiedot Metsäteollisuus ry:n jäsenyritysten puukaupoista. Kattavuus on noin 84 % koko maan yksityismetsistä ostetusta puusta (tukkipuu noin 80 %, kuitupuu noin 88 %). Metsäkeskuksittain tarkasteltuna peittävyys vaihtelee 77 ja 96 prosentin välillä. Se on paras Itä-Suomessa ja heikoin Etelä- ja Keski-Suomessa sekä Lapissa.

Jos puukauppatilastoinnin kattavuutta halutaan parantaa, Metlan tulisi kysyä tietoja Metsäteollisuus ry:n ulkopuolisilta puunostajilta, käytännössä Suomen Sahat ry:ltä tai sen jäsenyrityksiltä (tai osalta jäsenyrityksistä). Jo suurimpien itsenäisten sahojen mukaantulo tilastointiin nostaisi tukkipuun osalta kattavuuden reilusti yli 90 %:n.

Kattavuuden parantamista voi perustella lähinnä hintatilastoinnin näkökulmasta. Puumäärien osalta lopulliset tiedot joka tapauksessa tulevat hakkuutilaston kautta. Itsenäisten sahojen osuus mm. sahatavaran tuotannosta on kasvanut viime vuosina. Niiden maksamat kanto- ja hankintahinnat saattavat markkinatilanteesta riippuen poiketa merkittävästi Metsäteollisuus ry:n jäsenyritysten maksamista hinnoista. Tilaston nykyiset kattavuusongelmat heikentävät ainakin joillakin alueilla puun hintatilastoinnin laatua. Tästä syystä itsenäisille sahoille kohdistuvan lisäkyselyn tulee olla myös alueellisesti edustava. Metalla on käytössään yrityskohtaisia alueittaisia hakkuumäärätietoja, joiden perusteella Metlassa pystytään arvioimaan tarvittavan lisäkyselyn suuruus.

Nykyisen viikkotilaston tiedot ovat käytettävissä jo seuraavan viikon maanantaina. Viikkohinnat ovat neljän edeltävän viikon puumäärillä painotettuja keskiarvoja. Jos ajantasaisuutta halutaan edelleen lisätä, on tietysti mahdollista lyhentää hintojen laskentajaksoa esim. kahteen viikkoon. Joka tapauksessa Metla pitää parhaana vaihtoehtona, että viikkotilastointi perustuisi jatkossakin vain Metsäteollisuus ry:n toimittamiin aineistoihin. Suomen Sahat ry:n jäsenyritykset tai niitä edustava otos tulisi mukaan kuukausittaiseen ja kalenterivuositaiseen puukaupan seurantaan.

Metlan ehdotus: Metla kysyy kuukausittain alueellisesti edustavalta otokselta Suomen Sahat ry:n jäsenyrityksiä metsäkeskuskohtaisia puumäärä- ja hintatietoja. Otoksen koko on arviolta 10–15 sahaa. Metla kysyy tiedot suoraan yrityksiltä. Itsenäisten sahojen tiedot yhdistetään Metlassa Metsäteollisuus ry:n metsäkeskuskohtaisiin datoihin. Tavoitteena on, että tilaston nykyinen 11 päivän tuotantoviive säilyy ennallaan.

Puukaupan tilastointi koskee jatkossakin vain yksityismetsiä. Metla ei julkaise tietoja Metsähallituksen metsien puun hinnoista, koska yksittäistä toimijaa koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä

Tilastolain perusteella. Metsähallituksen ja yhtiöiden hakkuumäärät tilastoidaan nykyiseen tapaan yhteenlaskettuina hakkuutilastoissa.

34. Muut ehdotukset

Energiapuukaupan kehittyminen edellyttää luotettavaa alueellista markkinainformaatiota energiapuun osto- tai korjuumääristä ja hinnoittelusta. Puuenergian markkinaseuranta voisi tapahtua neljännesvuosittain. Metla tuottaa jo nyt puuenergian käyttötilaston vuosittain, joten Metlalla on valmiina varsin kattava luettelo puuenergian ostajista uuden tilaston otantakehikoksi. – Puuenergian tilastoinnista ja siinä sovellettavasta työnjaosta Metlan ja muiden toimijoiden kesken neuvotellaan myöhemmin erikseen.

Metla jatkaa Itämeren alueen puukauppatilaston laadun ja kattavuuden kehittämistä.

4. Loppukommentit

Edellisessä luvussa kuvattujen kehittämishankkeiden käynnistäminen on mahdollista ainoastaan kaikkien osapuolten yksimielisyydellä ja yhteistyöllä. Metla esittää tarkemmat toteuttamissuunnitelmat aikatauluineen heti, kun kaikki tiedon toimittajat (Metsäteollisuus ry ja Suomen Sahat ry) ovat sitoutuneet lisätietojen antamiseen.

Puukauppatilastoinnin kehittäminen on jatkossakin Metlan metsätilaston painoalue. Metla pyrkii siihen, että puukauppatilastoinnin vaatimat resurssit eivät merkitsisi muun metsätilastotuotannon kattavuuden ja laadun heikkenemistä. Sillä voisi olla vaikutuksia mm. metsäohjelmien seurannalle.

Liite.

Hinta-alueet ja metsäkeskukset**Etelä-Suomi:**

- Etelärannikko (1a)
- Lounais-Suomi (2)
- Häme-Uusimaa (3)

Pohjanmaa:

- Pohjanmaan rannikko (1b)
- Etelä-Pohjanmaa (7)
- Kainuu (11)
- Pohjois-Pohjanmaa (12)

Keski-Suomi:

- Keski-Suomi (8)
- Pirkanmaa (5)

Savo-Karjala:

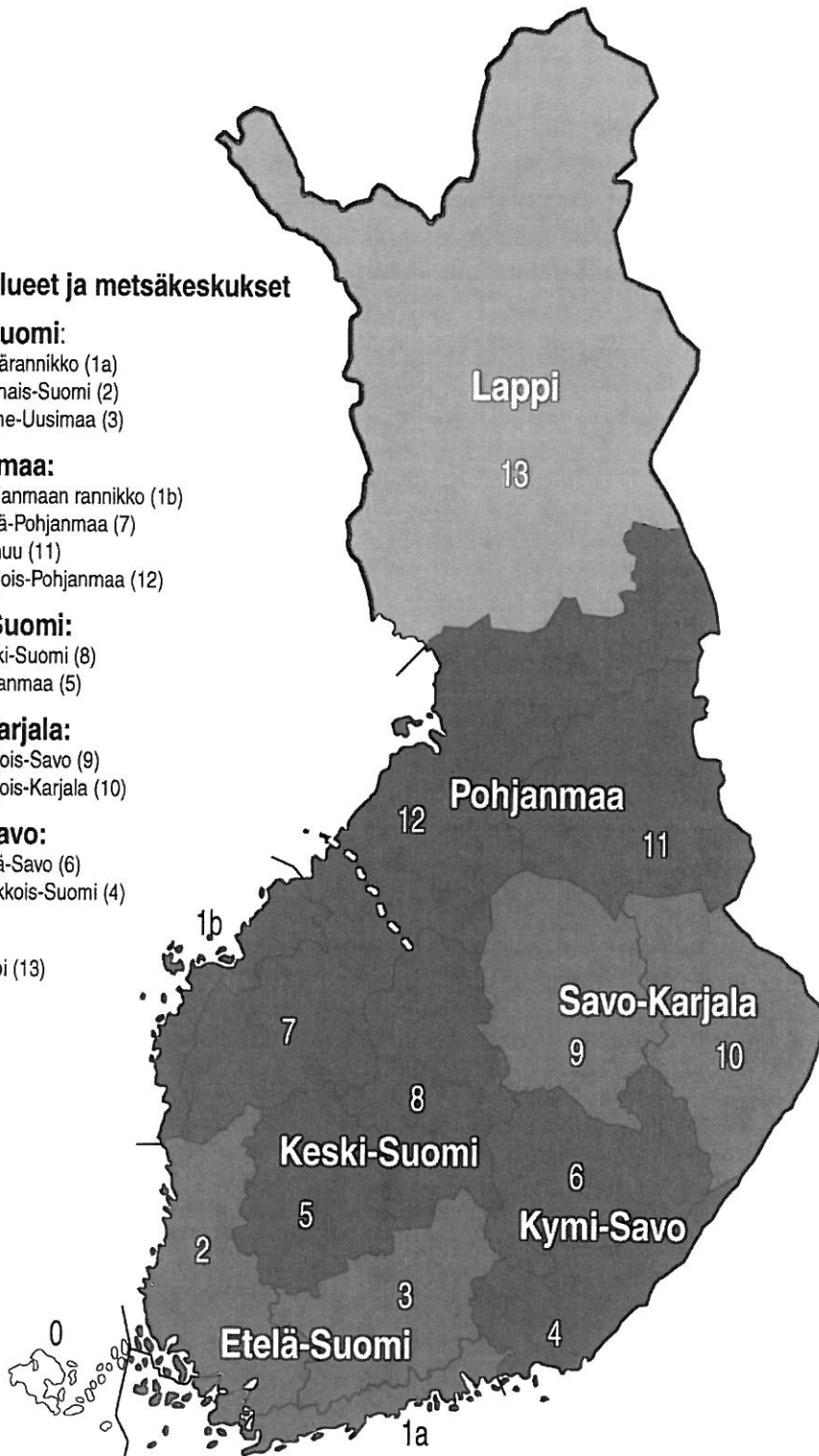
- Pohjois-Savo (9)
- Pohjois-Karjala (10)

Kymi-Savo:

- Etelä-Savo (6)
- Kaakkois-Suomi (4)

Lappi:

- Lappi (13)

Metlan esitys: uusi hinta-alueeraja